

Vänsterpress om Ukraina-kriget

31 mars 2022

Kriget har givetvis extra hårt drabbat Ukraina, med omfattande förstörelse, tusentals döda och miljontals människor på flykt, men även Ryssland har lidit svåra förluster av människoliv och materiel på slagfältet, samt bestraffats med ekonomiska sanktioner. Kriget har även skakat om omvärlden och lett till radikala politiska kursändringar, t ex har de flesta länderna i Europa beslutat om kraftig militär upprustning. Vänstern har heller inte förskonats från allvarliga meningsskiljaktigheter som resulterat i olika politiska slutsatser.¹

Eftersom vi på Marxistarkivet anser att detta krig är så viktigt, så har vi under de senaste veckorna, i stort sett dagligen, lagt ut artiklar och artikelsamlingar som behandlar olika frågor och aspekter som hör samman med kriget.

De flesta vänstertidningarna kommer ut på torsdagar och därför har vi vanligen publicerat artikelsamlingar från svenska vänsterpressen på fredagar. Övriga dagar har vi publicerat översättningar av artiklar och dokument från internationell press. De ämnen som avhandlats är av många olika slag – under innevarande vecka: [Krigen i Syrien och Ukraina. Likheter, samband och påföljder](#) (artikelsamling), [Alexej Sachnin: Ryssland vinner inte kriget – men dess ledare dubblar insatsen](#) (förf. rysk socialist), [Internationell press om Ukraina-kriget 28 mars 2022](#) (olika bedömningar om vart är kriget på väg och artiklar/dokument om förbudet mot ”proryska” organisationer i Ukraina), samt [Gilbert Achcar: Om kriget i Ukraina](#) (diskuterar hur socialister bör förhålla sig till kriget, till vapenstöd osv). För en fullständig lista med publiceringar, se [Senaste nytt](#).

MF 31/3 2022

Innehåll

Flamman	1
<i>Aktivister kartlägger ryssarnas inställning till kriget .....</i>	<i>1</i>
<i>Det ekonomiska vapnet.....</i>	<i>3</i>
<i>Det ukrainska folket förtjänar frihet .....</i>	<i>9</i>
<i>Finska SSU-ledaren: ”Svenska socialdemokrater gillar inte hur vi pratar om Nato” .....</i>	<i>10</i>
Internationalen.....	12
<i>Krigets logik göder folkhat .....</i>	<i>12</i>
<i>Varken Nato eller Putin!.....</i>	<i>14</i>
<i>Putins krigsplan ser ut att sluta i ett fiasko.....</i>	<i>15</i>
Offensiv.....	16
<i>Xi Jinping spelar rysk roulette.....</i>	<i>16</i>
<i>Frågor och svar om Nato.....</i>	<i>21</i>
Proletären	22
<i>Eldsjal för Gammalsvenskby: ”Ukraina en bricka i ett spel” .....</i>	<i>22</i>
<i>Skilda röster om kriget bland flyktingar i Moldavien .....</i>	<i>24</i>

---

¹ Flera artiklar i samlingen [Svensk vänsterpress om Ukraina-kriget 24 mars 2022](#) handlar om detta.

Flamman

Aktivister kartlägger ryssarnas inställning till kriget

Jonas Elvander

Flamman, 25/3 2022

Som alla krig kräver Rysslands invasion av Ukraina ett visst stöd i hemmaopinionen. Men repressionen gör det svårt att veta vad ryssarna egentligen tycker. En grupp aktivister försöker nu kartlägga det – med risk för sina liv.

Sedan Ryssland invaderade Ukraina den 24 februari är det många som har frågat sig vad det ryska folket egentligen tycker om kriget.

För att besvara den frågan har oppositionspolitikern Alexej Minjajlo tillsammans med en grupp sociologer och dataanalytiker startat projektet *Do Russians want war?*.

Genom telefonintervjuer med ett demografiskt representativt urval ryska medborgare samt analys av beteenden i sociala medier kartlägger de hur opinionen utvecklas under krigets gång. Hittills har de publicerat resultaten av två undersökningar. Planen är att offentliggöra nytt material var tionde dag.

I den första undersökningen, som gjordes för tre veckor sedan, fann de att 59 procent av de omkring 1 800 tillfrågade stödde kriget. Men på grund av den hårda censuren och propagandan i rysk media är sådana siffror inte de enda viktiga.

– I den gruppen litar den stora majoriteten, 73 procent, på den statliga propagandan. Det betyder att de inte vet vad som egentligen händer i Ukraina. De tror inte att det är ett krig, utan en ”särskild operation” mot en liten grupp nazister som på olaglig väg tagit makten i Ukraina och som det ukrainska folket längtar efter att befrias ifrån, säger Alexej Minjajlo till Flamman.

Han tror dock att det kommer att förändras i takt med att kriget drar ut på tiden, eftersom propagandan inte kan förklara varför det tar så lång tid att förgöra en liten grupp nazister.

– Propagandan kommer då förmodligen att ändras och börja utmåla alla ukrainare som nazister. Annars kommer det att bli väldigt svårt för dem att förklara varför kriget pågår så länge, varför våra förluster är så stora och så vidare.

En annan upptäckt de gjorde är att en förkrossande majoritet av det ryska folket känner sympati med ukrainarna. Alexejs team analyserade 2,73 miljoner ryska inlägg i sociala medier och såg att 30,4 procent uttryckte sympati med ukrainare och bara 2,4 procent av inläggen innehöll fientlighet mot dem.

– Det stärker tesen att ryssar inte vet vad som händer. För om ett fullskaligt krig pågår och man stödjer det, måste man förmodligen tycka illa om fiendesidan. Men det är inte fallet. 14 procent av alla inlägg innehåller faktiskt personliga förolämpningar mot Putin, säger han.

Ytterligare en viktig aspekt är ålderskillnaden. Ju yngre de tillfrågade är desto större är sannolikheten att de är emot kriget. Enligt Alexej Mijnajlo har det att göra med vilka källor man hämtar information ifrån.

– De som får den från internet, där man konfronteras med olika typer av åsikter, är 13 procent mindre benägna att stödja kriget, även om majoriteten av oberoende ryska internetmedier är nedstängda. Vi har också sett att när folk får sina åsikter från diskussioner med andra är de också något mer benägna att vara mot kriget. Eftersom yngre generationer är mer aktiva på

nätet tenderar de att vara mer mot kriget, eftersom de konfronteras med olika åskådningar och ser förstörda ukrainska byggnader.

Förra helgen gjorde de en andra undersökning. De väntade sig att stödet för kriget skulle öka, men exakt med hur mycket kunde de bara spekulera om. Resultatet visade mycket riktigt att stödet hade ökat. Men på grund av de politiska omständigheterna menar Alexej att man inte kan dra några slutsatser av det.

– Vi kallar denna undersökning ”Rädsla”. Som vi hade väntat oss gick stödet för kriget upp med nästan tio procent. Men det betyder ingenting, för repressionen har förstärkts under samma tid.

Den 4 mars antogs ett paket med krigscensurlagar. Bland annat kan man dömas till 15 års fängelse om man kritiserar kriget och stöd för sanktionerna kan också ge fängelse. Alexejs team gjorde ett experiment eftersom de ville mäta graden av rädsla hos de svarande. De delade in de intervjuade i två grupper och gav dem olika svarsalternativ.

– Vi tolkar resultatet som att en del av dem som stödjer kriget gör det för att det är den socialt acceptabla ståndpunkten. Man är rädd och ger det svar som man vet är säkrast. Vi vet att bland dem som inte stödjer kriget är folk mer benägna att inte svara eftersom det är farligt. Men det är inte alls farligt att säga att man stödjer kriget. Till och med dagisbarn uppmanas hylla kriget. Ändå valde tio procent av dem som stödjer kriget att inte svara på frågan, säger Alexej.

Ett annat sätt att mäta hur ärligt folk svarar är att titta på vad de kallar kriget. Alexejs team frågade vad folk tror pågår: är det ett krig eller en ”särskild operation”, som regeringen kallar det? Majoriteten svarade särskild operation.

– Men om man tittar på vad folk söker på för ord på internet är ”krig i Ukraina” 50 gånger vanligare än ”särskild operation”. Så folk använder den officiella termen i undersökningar men de anser själva att det är ett krig, säger han och fortsätter:

– Jag kan citera en 51-årig man som bor i en stad: ”Om jag svarar nej är det för att det är en provokativ fråga. Därför svarar jag att det är en särskild operation. Alla andra svar kan leda till åtal, och jag vill inte det.” En 53-årig kvinna från en by svarade: ”Jag vet inte, om jag svarar er kommer polisen komma imorgon och gripa mig.” Folk är öppna med det.

Ytterligare ett uttryck för den tilltagande rädslan är att allt fler av de tillfrågade vägrar delta i undersökningen, fastän många deltog i den första. En annan orsak till att stödet fortsätter öka är enligt Alexej att sanktionerna från västmakterna ännu inte har börjat märkas för vanligt folk.

– Det påverkar inte än, tror jag. Men de kommer att göra det, det krävs bara mer tid.

Trots det höga stödet i undersökningarna menar han att det aktiva stödet för Vladimir Putin är väldigt svagt. Till exempel har nästan inga större demonstrationer till stöd för kriget ägt rum. Vid dem som anordnas av regeringen, såsom det stora firandet av åttaårsdagen av annekteringen av Krim på Luzjnikistadion i Moskva förra fredagen, deltar ofta anställda vid statsägda företag som bussats in till huvudstaden.

– Jag misstänker att det totala antalet som deltagit i demonstrationer till stöd för kriget är mindre än de 14 000 som blivit gripna för att ha demonstrerat mot det. Och det är trots att de som protesterar mot kriget vet att de kan bli gripna, misshandlade eller fängslade, medan det inte finns några risker med att uttrycka sitt stöd. Men trots det är det nästan bara folk som betalas som deltar i regeringens manifestationer. Den första sådana demonstrationen genomfördes i Sankt Petersburg och det var ungefär 50 personer som kom.

Hur många behöver vara emot kriget för att något ska hända tror du?

– Det beror på hur aktiva de är. Om en procent av ryssarna går ut på gatan och protesterar, vilket är 1,5 miljoner, kan det räcka. Men det kanske också inte gör det. Om våra undersökningar skulle börja visa att 90 procent är emot kriget men ingen går ut på gatan kommer det inte heller att förändra något. Men situationen är unik så jag vill inte spekulera.

Hur ser du på att så många ryssar som motsätter sig kriget flyttar utomlands nu?

– Om Putin vinner och lyckas stanna vid makten kommer han att rensa ut så kallade ”nationsförrädare”. Så ju fler förrädare som finns i Ryssland desto senare kommer de att gripa mig. Att folk lämnar landet är därför inte bra ur mitt perspektiv. Men det är bra att de är i säkerhet. Det är också en tragedi att så många välutbildade människor lämnar landet. En ekonomi bygger på intelligens, inte olja. Denna ”brain drain” är värre än oljeembargot.

Varför väljer du inte att vara anonym som resten av ditt team?

– Någon måste ställa sig upp och säga sanningen. För många är rädda, till och med för att göra det minst riskabla. De säger att har för mycket ansvar för att ta några risker. Men det är precis när man har något att förlora som man måste göra motstånd, annars förlorar man allt.

Väntar du dig att bli gripen?

– Ja, utan tvekan. Såvida vi inte lyckas stoppa kriget snart är det 99 procents sannolikhet att jag blir gripen, kanske fängslad och kanske till och med skjuten. Ryssland lämnade Europarådet förra veckan, vilket innebär att de kan återinföra dödsstraffet. Det kommer i så fall troligen först att användas mot en pedofil eller något liknande, för att visa att det behövs. Men sedan kommer de att använda det mot ”nationsförrädare”. Detta hot gör det dock bara än mer nödvändigt att agera och inte gömma sig.

Det ekonomiska vapnet

Hélène Richard och Anne-Cécile Robert

Flamman, 26/3 2022 (ur Le Monde Diplomatique)

Sanktioner har utvecklats från ett trubbigt verktyg till ett precist ekonomiskt vapen. Men riskerna är betydande, och den enda instansen med laglig rätt använda dem – FN – är ofta bakbunden att göra det.

Medan Ryssland höll sin armé uppställd längs den ukrainska gränsen för att utkräva säkerhetsgarantier från väst, hotade USA med ett totalt ekonomiskt krig. ”Om Putin invaderar vill jag att han ska veta att han fem minuter senare kommer att ha svårt att ens köpa en läsk ur en automat”, sade den demokratiske kongressledamoten Seth Moulton till journalister under ett besök i Kiev i slutet av december. I början av februari lade medlemmar av hans parti fram ett lagförslag² om preventiva sanktioner – ett ovanligt koncept i internationella relationer, eftersom det innebär att man reagerar på något hypotetiskt.

Dokumentet rekommenderar att man, ”i händelse av upptrappning”, förbjuder de viktigaste ryska bankerna från att använda dollarn och det internationella kommunikationssystemet Swift, genom vilket de flesta av världens banktransaktioner görs. Dessutom skulle Ryssland utsättas för ett embargo inom högteknologi och en blockering av gasledningsprojektet Nord Stream 2. Natten till den 24 februari invaderade den ryska armén Ukraina, vilket direkt fick väst att införa ekonomiska sanktioner. Denna nya sanktionsvåg kommer att ha en långt större påverkan än de som antagits sedan 2014. Bannlysningen av hundratals ryska medborgare och företag och den begränsade restriktionen av handeln ersattes av blockader av hela sektorer av

² Defending Ukraine Sovereignty Act of 2022, USA:s senat, Washington DC, 12 januari 2022.

den ryska ekonomin, inte minst inom militären och bankväsendet. Den näst största ryska banken, VTB, och tre andra banker är helt uteslutna från det globala finanssystemet. Den största banken, Sberbank, har inte längre möjlighet att utföra transaktioner med amerikanska parter. Men Ryssland har ännu inte uteslutits helt från Swift, eftersom det skulle hindra européerna från att betala för den ryska gasen. Trots att de sagt att de inte kommer att offra en enda soldat för Ukraina tvingar västmakterna på detta sätt Ryssland att betala ”priset” för sitt beslut att invadera. Det räcker dock inte för att ”tvinga dem till fred”, som den ukrainske presidenten Volodymyr Zelenskyj uttryckte det, medan hans armé led stora förluster.

De internationella relationernas historia är full av exempel på aktörer som försöker kuva sina motståndare med ekonomiska medel. Några exempel är Napoleons blockad av den europeiska kontinenten för engelska fartyg 1806 och den som Abraham Lincoln införde mot sydstaterna under amerikanska inbördeskriget (1861–65). Även om det var upprinnelsen till konflikten fortsatte åtgärderna att gälla efter krigsutbrottet. Men i början av 1900-talet insåg den amerikanske presidenten Woodrow Wilson, som var medveten om hans lands ekonomiska styrka, att sådana åtgärder kan ersätta krig. ”Den som väljer denna ekonomiska, fredliga, lugna och dödliga åtgärd kommer inte att behöva ta till våld. Det är inte en lika fruktansvärd åtgärd. Den offrar inte ett enda liv utanför det land som utsätts för bojkott, men den sätter ett tryck på landet som, enligt mig, ingen modern stat kan stå emot”, förklarade han under förhandlingarna om Versaillesfreden 1919.

Vid samma tid grundades Nationernas förbund (NF), en permanent organisation med syfte att upprätthålla internationell lag, som gavs makt att införa sanktioner för att hindra att dispyter mellan länder leder till krig. Nazitysklands, Japans och Italiens aggressioner gjorde att detta projekt kvävdes i sin linda. 1945 återkom idén i Förenta nationernas stadga, som upphöjde den fredliga lösningen av konflikter mellan stater till princip och förbjöd dem att tillgripa våld (artikel 2). När freden hotas ska den överlåta makten åt ett särskilt organ, Säkerhetsrådet, att ensamt införa sanktioner för att stoppa konflikten. Artikel 41 i stadgan utgör en lista över möjliga sanktioner: ”fullständigt eller partiellt avbrytande av ekonomiska förbindelser, järnvägs-, sjö-, luft-, post-, telegraf- och radioförbindelser samt annan samfärdslösning ävensom avbrytande av de diplomatiska förbindelserna”. Arsenalen har därefter utökats under årens lopp: ekonomiska sanktioner (kommersiella eller finansiella), militära sanktioner (handelsembargo på vapen), diplomatiska, kulturella eller sportsanktioner. De illustrerar FN:s ansträngningar att inskränka en praktik som är långt mer vanligt förekommande hos stormakterna än andra länder.

Men rivaliteten mellan blocken ägde rum utanför FN-reglernas hägn. Redan 1950 grundade USA Koordinationskommittén för multilateral exportkontroll, en halvofficiell organisation som inhystes i den amerikanska ambassaden i Paris och vars uppdrag var att stoppa exporten av militära och civila produkter och teknologier till kommunistiska länder. Metoden att strypa fienden har också varit en del av USA:s strategi mot Kuba (sedan 1962), Vietnam (1975–1994, förutom vapenembargot som hävdades 2016) och Nordkorea (sedan 1950). Det var också under denna period som de oljeexporterande arabländerna stängde av kranarna för Israel och dess allierade. I de fall när FN:s säkerhetsråd infört sanktioner har det främst varit i några emblematiske fall: vapenembargot mot den rasistiska regimen i Sydafrika 1963 (förlängt 1977), och mot den vita regimen unilaterala utropande av självständighet i Sydrhodesia (nuvarande Zimbabwe) 1966.

Sovjetunionens kollaps 1991 gav upphov till vad som har kallats ”sanktionernas årtionde”, då Säkerhetsrådet inledde inte mindre än 13 sanktionsförfaranden, varav ett embargo mot Irak efter annekteringen av Kuwait 1990 – ett flagrant brott mot folkrätten – men också mot Libyen 1993 efter att Muammar Khadafis regim gjort sig skyldig till två flygplansattentat (i skotska Lockerbie 1988 och i Niger 1989). Denna åtgärd fick önskat resultat: Libyen erkände sin in-

blandning 1999, gav upp sina försök att framställa massförstörelsevapen 2003 och accepterade att samarbeta med internationella utredningar. USA utövade under den här tiden ett starkt inflytande på Säkerhetsrådet. Men redan på 90-talet började de allt oftare göra bruk av sanktionsvapnet, genom att kringgå Säkerhetsrådet. Mellan 1918 och 1998 avbröt USA sina utbyten med sanktionerade länder vid 115 tillfällen, varav 64 gånger under 90-talet, i de flesta fall unilateralt. 1997 levde omkring halva mänskligheten under amerikanska sanktioner.³

Det kommersiella, finansiella och militära embargo som infördes mot Irak den 6 augusti 1990 var särskilt hårt och utgjorde en vändpunkt. Det förlängdes i tio år efter det första ”Gulfkriget”, som godkändes av Säkerhetsrådet, och ruinerade landets ekonomi, stärkte den sittande regimen som drog nytta av den ökade smugglingen, och ledde till brist på livsmedel och mediciner: 500 000 barn dog som ett resultat enligt FN:s barnfond, men ”priset var värt det”, sade den dåvarande amerikanska FN-ambassadören Madeleine Albright 1996. FN:s undersekreterare och koordinator av humanitära operationer i Irak, Denis Halliday, avgick 1998 i protest mot ”förstörelsen av ett helt samhälle”. Trots att embargot mot apartheid-regimen välkomnades som ett nödvändigt ont av Nelson Mandela själv, höjdes kritiska röster, särskilt efter det irakiska exemplet, mot embargon i allmänhet eftersom de drabbar hela befolkningar utan att nödvändigtvis träffa de styrande. Även idén att ekonomiska sanktioner skulle vara mindre dödliga än truppförsändelser kom på skam.

Denna kritik gav upphov till en ny kategori av så kallade ”riktade” eller ”intelligenta” sanktioner, i motsats till allmänna embargon som är ”blinda”: de riktar sig till exempel mot enskilda produkter – olja, diamanter, trä eller vapen – samtidigt som de utesluter basvaror livsmedel och mediciner. På samma sätt som stater kan göra i sina bilaterala relationer, upprättar FN:s säkerhetsråd numera även listor över organisationer och privatpersoner som identifierats som ansvariga för konflikter eller brott mot internationell lag. 1998 fick juntan i Sierra Leone och ledarna i Det angolanska partiet UNITA, samt deras närstående, se sina tillgångar i utlandet frysas samtidigt som de förbjöds att resa till vissa länder. Dessa individuella åtgärder, som då var exceptionella, blev till norm efter 11 september 2001, när kampen mot Al-Qaida och finansieringen av terrorismen gjordes till prioritet. Eftersom det är lättare för de fem permanenta medlemmarna av Säkerhetsrådet att nå konsensus i fråga om Afrika är det den kontinent som drabbats hårdast (Sudan, Kenya, Somalia, Demokratiska republiken Kongo, och så vidare) av individuella multilaterala åtgärder riktade mot statschefer, ministrar, generaler, underrättelseagenter, poliser, krigsherrar och smugglare.

Den rättsliga grunden är dock svag: individerna sanktioneras utan någon process eller möjlighet att överklaga.⁴ Deras närstående och familjer kan också hamna på listan. Olyckliga namnförväxlingar kan leda till stora besvär för oskyldiga. Bristen på rättsliga garantier påtalas dessutom regelbundet av Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter samt EU-domstolen.⁵ Godtyckligheten var fortfarande uppenbar när USA och EU valde att införa sanktioner mot ryska oligarker efter annekteringen av Krim, som de saknade all koppling till.

En annan utveckling på området som fått lite uppmärksamhet är de allt starkare argumenten som baseras på brott mot de mänskliga rättigheterna och vissa icke-demokratiska regimers natur. Sådana argument användes i mindre än 20 procent av alla sanktionsförfaranden i slutet

³ David Broder, ”Give presidents a break on automatic sanctions”, *International Herald Tribune*, Neuilly-sur-Seine, 24 juni 1998.

⁴ Jfr. utdrag från panelsamtalet ”Les sanctions ciblées au carrefour des droits international et européen”, Pierre-Mendès-France-universitetet, Grenoble, 10 maj 2011.

⁵ Europeiska Unionens Domstols dom (CJCE) nr. C-415/05, ”Kadi och AL Barakaat International Foundation mot Rådet och Kommissionen”, 3 september 2008.

av 60-talet, men 2019 grundades över 42 procent av alla sanktioner på sådana resonemang.⁶ Säkerhetsrådet, vars uppdrag framför allt är att upprätthålla den internationella freden och säkerheten, agerar sällan bara på de grunderna: den 17 maj 1994 motiverade man till exempel ett vapenembargo mot Rwanda med att "situationen" ("massakrer", "etniskt våld", "flyktingar") utgjorde ett "hot mot freden och säkerheten i regionen". 2011 nämnde rådet risken för repression mot civila för att motivera ett vapenembargo mot Libyen och ge grönt ljus åt en kontroversiell militär intervention.

Men det är framför allt enskilda stater, i första hand USA och EU, som använder dessa argument. USA började redan 1974 när man antog Jackson-Vanik-tillägget, en lag som gjorde en liberalisering av dess migrationspolitik till ett villkor för att Sovjetunionen skulle ges lån och handelsstatus som mest gynnad nation. För första gången etablerades ett "villkorligt band (...)" mellan mänskliga rättigheter och handel, vars originalitet är att det förbinder utrikespolitiken med inrikespolitiken.⁷ USA normaliserade inte sina ekonomiska relationer med Ryssland förrän 2012, när den så kallade "Magnitsky-lagen" antogs. Kongressen accepterade den på ett villkor: att ryska medborgare som gjort sig skyldiga till brott mot de mänskliga rättigheterna kan straffas, utan att hänvisa till Ryssland som stat. Den så kallade "Globala Magnitsky-lagen", som antogs av Donald Trump 2017 och behölls av hans efterträdare Joe Biden, utökade denna möjlighet till resten av världen samt till korruptionsbrott. Sedan dess har listan över personer och organisationer som sanktionerats av USA blivit 1 623 sidor lång och innehåller nästan 37 000 namn.

Sedan Maastrichtavtalet (1992) och Lissabonavtalet (2007) inrättade Den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (Gusp) har EU efter USA blivit den näst största källan till sanktioner i världen. Även här är det tal om att "upprätthålla respekten för de mänskliga rättigheterna, demokratin, rättsstaten och god förvaltning".⁸ I likhet med USA har EU antagit ett nytt instrument för att straffa individer som bryter mot de mänskliga rättigheterna, ett slags europeisk Magnitsky-lag. Den 22 mars 2021 vidtog Europeiska rådet restriktiva åtgärder mot 28 ryska, kinesiska, nordkoreanska, libyska, eritreanska och sudanesiska personer och fyra organisationer.

Med en viss oskuldsfullhet utmålar sig EU här på samma sätt som USA som en riddare i vit rustning. Det är dock motsägelsefullt: trots att västmakterna till slut införde sanktioner mot Saudiarabien, på ett oorganiserat sätt och med varierande styrka, efter mordet på journalisten Jamal Kashogi 2018, undslipper Israel alltid deras vrede, trots resolutionen i Säkerhetsrådet från 2016 som för första gången fördömde ockupationen av de palestinska områdena sedan 1967, inklusive i östra Jerusalem. Den pågående debatten inom EU om hur man ska förhålla sig till Ryssland har gett upphov till flera retoriska bedrifter. Kommissionens ordförande Ursula von der Leyen tycks ha intagit samma position som USA, enligt vilka "Nord Stream 2 inte kan uteslutas på förhand från listan över [preventiva] sanktioner". "Vi vill bygga morgondagens värld som demokratier med partners som delar samma idéer". Bland de potentiella partners som skulle kunna ersätta den ryska gasen nämnde kommissionsordföranden en oljemonarki (Qatar), en diktatur allierad med det auktoritära Turkiet (Azerbajdzjan) och ett land styrt av militären (Egypten).

Rollen som riddare i vit rustning kräver att man själv är oklanderlig. Till exempel skulle man kunna hävda att visselblåsaren Julian Assange, som är efterlyst av USA och fängslad i

⁶ Gabriel Felbermayr et al., "The global sanctions data base", *European Economic Review*, vol.129, Amsterdam, oktober 2020.

⁷ Peretz Pauline, "Un tournant humanitaire de la politique étrangère américaine ? Carter et l'émigration des Juifs d'Union soviétique", *Revue d'histoire moderne et contemporaine*, vol. 3, nr. 54, Paris, 2007.

⁸ Riktlinjer, meddelande från Europeiska rådet 7 juni 2004.

London, är en perfekt kandidat för den politiska asyl som ingen medlemsstat är villig att ge honom. Flyktingkrisen fick dem att sluta respektera flyktingkonventionen från 1951. Under Frankrikes pågående ordförandeskap har Amnesty international dessutom uttryckt oro för attackerna mot de civila friheterna inom EU.⁹ Vidare har USA bara ratificerat 5 av de 18 internationella fördrag om mänskliga rättigheter som finns.

Om västmakterna inte straffar alla diktaturer lika hårt är det för att USA anpassar sin användning av sanktionerna efter vad som är geopolitiskt mest gynnsamt för stunden. Indien har till exempel fördjupat sitt militära samarbete med Ryssland genom att underteckna en serie kontrakt mellan 2018 och 2020 vars värde uppgår till 13,5 miljarder dollar, utan att USA ansåg det nödvändigt att aktivera sin lag om bekämpandet av Amerikas motståndare (CAATSA, antagen 2017) mot Indien – en lag som bestraffar allt direkt eller indirekt stöd till den ryska försvarssektorn. USA uppvaktar Indien i hopp om att locka dem till sin anti-kinesiska allians. USA:s finansdepartement har dock inte visat samma prov på mildhet i förhållande till europeiska företag. 2019 utfärdade man böter till 25 av dem till ett sammanlagt värde på 1 288 miljarder dollar. Den brittiska banken Standard Chartered tvingades betala 657 miljoner dollar för att bland annat ha brutit mot embargot mot Iran. Den italienska banken UniCredit har betalat 611 miljoner dollar av samma skäl.

Om USA använder sig av sanktioner på ett pragmatiskt sätt för att försvara sina intressen, spelar de en annan, mer intern än internationell roll för européerna. Sanktionerna är mycket riktigt ”det enda utrikespolitiska tvångsinstrumentet som unionen besitter”¹⁰: de har därför en stor symbolisk laddning som gör det möjligt för unionen att framstå som enad på den internationella scenen, och bekräftar dess existens genom åtgärder med ett starkt moraliskt innehåll. I den interna konflikten mellan Venezuelas president Nicolás Maduro och hans självutnämnde konkurrent Juan Guaidó har EU:s medlemsstater, efter USA:s exempel, med enad röst kritiserat vad de beskriver som en ”missad chans för demokratin”. För att bekräfta de riktade sanktionerna och vapenembargot 2019 hänvisade man med eftertryck till ”de medborgare [som] fruktar att gripas eller förföljas, inklusive deras familjer, för att ha gjort bruk av sina grundläggande fri- och rättigheter”. Den ryska invasionen har ändrat förutsättningarna. Trots att EU har varit splittrat i frågan om vilken linje man ska ha till Ryssland – mellan de baltiska staternas konfrontativa attityd och Tysklands som månar om sin gasförsörjning – har européerna nu slutit leden bakom USA.

Ryssland har förberett sig i flera år på denna kraftmätning. Systematiseringen av sanktioner har fått motsatta effekter än de eftersträfvade, i synnerhet ett ökat stöd hos befolkningen för den sanktionerade regimen. Det var precis det som hände i Mali och Burkina Faso 2021 och 2022.

Medvetna om att de är sårbara för restriktiva åtgärder beslutade Ryssland sig för att anpassa sig, och till och med dra nytta av saken. Som svar på sanktionerna över invasionen av Ukraina har Moskva infört ett embargo på import av jordbruksprodukter från Europa, Nordamerika, Australien och Norge. Den protektionistiska effekten av denna åtgärd har gett en skjuts åt den inhemska produktionen. Jordbruks- och livsmedelsexporten nådde rekordhöjder på 30 miljarder dollar 2020, vilket är mer än naturgasen och har gjort Ryssland till en nettoexportör av jordbruksprodukter för första gången sedan den sovjetiska kollektiviseringen.¹¹

⁹ ”Recommandations d’Amnesty International à la présidence française du Conseil de l’Union européenne”, 2 februari 2022.

¹⁰ Ramona Bloj, ”Les sanctions, instrument privilégié de la politique étrangère européenne”, *Questions d’Europe* nr. 598, Robert-Schumann-stiftelsen, Strasbourg, 31 maj 2021.

¹¹ David Teurtrie, *Russie : le retour de la puissance*, Armand Colin, Malakoff, 2021.

På det finansiella området strävar Ryssland efter att begränsa sitt beroende av dollarn och det finansiella systemet som domineras av USA. Dess centralbank har ackumulerat stora valuta-reserver (motsvarande en tredjedel av landets bruttonationalprodukt) för att avskräcka motståndare från att attackera rubeln. Från och med 2018 började den, som första centralbank i en tillväxtmarknad, att sälja av sina dollarreserver och byta ut dem mot kinesiska statsobligationer (som Ryssland är den största utländska köparen av).

Ryssland har också förberett sig på att västmakterna ska destabilisera dess banksystem. 2015 sjösatte man sitt eget finansiella kommunikationsverktyg (SPFS) samt ett nationellt bankkort, Mir, som gör det möjligt att fortsätta utföra interna transaktioner i landet även om västmakterna skulle utesluta landet från Swift. 2021 ägde 87 procent av befolkningen ett Mir-kort. Dock utförs bara knappt en fjärdedel av alla transaktioner med det, eftersom den ryska medelklassen fortsätter att föredra västerländska kort som går att använda i utlandet.¹²

De senaste åren har Ryssland kunnat räkna med Pekings stöd i sin kritik av det ”internationella samfundet”, det vill säga FN och den explosionsartade ökningen av sanktioner sedan Sovjetunionens fall. ”Endast Säkerhetsrådets sanktioner är legala” och utgör ”ett viktigt verktyg för att reagera på hot i världen”, sade Rysslands FN-ambassadör Dmitrij Poljanskij under en debatt i Säkerhetsrådet den 6 februari 2022. Enligt samma logik meddelade Kinas ambassadör Zhang Jun att ”unilaterala tvångssanktioner (...) bara förvärrar styrkeförhållandena”. De utfärdande länderna är beroende av dem som av ”en drog”, slog han fast och krävde att de skulle ”upphöra genast”. Ryssland och Kina säger sig försvara principen om att man inte ska blanda sig i andra länders interna angelägenheter (artikel 2, paragraf 7 i FN-stadgan). På den punkten har Kina varit konsekvent, då man inte erkänt annekteringen av Krimhalvön. Strax efter att ryska stridsvagnar korsat den ukrainska gränsen intog Peking en mer dubbeltydig position, och kritiserade USA:s ansvar för upprinnelsen till situationen utan att stödja Rysslands våldsanvändning.

Ryssland och Kina förkastar dock inte helt principen om sanktioner. Sedan 1971 begränsar Kina sina handelsrelationer med länder som erkänner Taiwan som självständig stat. Ryssland ställde in charterflyg till Turkiet, återinförde visum och införde ett embargo på frukt och grönsaker efter att ett ryskt flygplan skjutits ned av den turkiska armén vid den syriska gränsen. Framför allt fördrar Ryssland och Kina att agera på ett mer förtäckt sätt, snarare än att öppet tillgripa unilaterala åtgärder. Till exempel har Moskva som svar på sanktionerna infört ett embargo på fläskkött från Europa, med den officiella motiveringen att de är oroliga för svinpesten från Afrika. Samma strategi använde Kina när man raderade Litauen från sina tullregister efter att detta land öppnat en ”representationsbyrå i Taiwan” – inte bara i huvudstaden Taipei, utan även i Vilnius. På ett mer officiellt sätt gick det till när Peking publicerade en lista med 14 klagomål efter att Australien hade krävt att ursprunget till covid-19 ska utredas. Sedan dess har australiensiska textilier, vin och kol haft svårt att passera den kinesiska gränsen.

Trots denna gryende aktivism stod Ryssland och Kina bara för fyra procent av de sanktionsrelaterade händelserna 2020, långt efter USA:s 53 procent.¹³ Deras återhållsamhet förklaras också av en ekonomisk realitet: till skillnad från USA besitter inte Ryssland eller Kina något dollarvapen. Hotet om att förbjuda användandet av dollarn gör det möjligt för USA att pådyvla hela världen sina sanktioner, en omåttlig makt som Ryssland och Kina har svårt att försvara sig mot. Deras bilaterala handelsavtal i dollar hade sjunkit till 46 procent 2020 från 90 procent 2015. 23 ryska banker är kopplade till det kinesiska finansiella

¹² Ibid.

¹³ van Timofeev, ”Sanctions against Russia. A look into 2021”, rapport nr. 65, Russian International Affairs Council, Moskva, 2021.

kommunikationssystemet CIPS (bara en kinesisk bank är kopplad till det ryska systemet SPFS). Med en trafik motsvarande endast 0,3 procent av den som pågår på Swift är dock CIPS bara en nödlösning och ingen seriös konkurrent till den västerländska motsvarigheten.

Jämfört med Kina och Ryssland tycks Europa ha förlikat sig med sin maktlöshet. EU led ett nederlag utan att riktigt reagera när USA drog sig ur kärnkraftsavtalet med Iran 2018. Trots uppmaningar från medlemsstaterna att avvakta var Swift, vars säte ligger i Bryssel, snabba med att utestänga iranska banker, av rädsla för att drabbas av indirekta amerikanska sanktioner. EU-kommissionen har försökt upprätta ett ”särskilt verktyg” för att garantera att handelsförbindelserna med Iran fortsätter fungera. Men den första transaktionen genomfördes först i mars 2020 och gällde medicinsk materiel – som dessutom hade godkänts av amerikansk lag. Mekanismen kan teoretiskt sätt garantera att importen av olja fortsätter, men bara inom ramen för undantag som godkänns av Washington. Det spelar dock mindre roll för inget europeiskt företag har ändå erbjudit sig att köpa oljan: försäkringsbolagen vägrar garantera lasten för de få sjöfartsbolag som kan frakta sådana varor.

Hur långt kommer sanktionsspiralen att gå? Bidrar inte de personliga sanktionernas stigmatiserande karaktär och västmakternas godtyckliga sätt att använda sig av dem till att försämra ett redan spänt internationellt klimat? Den tidigare franske ambassadören Gérard Araud kritiserade på de grunderna en ”konfliktbaserad diplomati baserad på en unilateral moralism” (tweet den 13 februari). Som språkrör för en viss realism påminde han att ”även diktaturer har legitima geopolitiska intressen” (tweet den 15 februari). Tjänar verkligen den diplomatiska bojkotten av de olympiska spelen i Peking, som USA inledde för att markera mot brotten mot uigurerna, de syften som man hävdar? ”Medan konflikterna blir allt fler och spänningarna ökar utgör den olympiska freden en chans att övervinna det som skiljer oss åt och återfinna vägen till en varaktig fred”, påminde FN:s generalsekreterare Antonio Guterres i en tweet den 28 januari. I ett uttalande riktat till Säkerhetsrådet den 15 september 1997 påminde Generalförsamlingen att sanktioner är en ”sista utväg” när alla andra åtgärder misslyckats. Genom att invadera Ukraina den 24 februari avbröt Putin på ett brutalt sätt de maratonförhandlingar som den franske presidenten och den tyske kanslern hade bedrivit mellan Kiev, Moskva och Washington för att nå en diplomatisk lösning på konflikten. Den ryska vetorätten i FN:s säkerhetsråd omöjliggör dock alla försök till att anta lagliga sanktioner för detta flagranta folkrättsbrott. Även om en stor grupp länder tydligt har fördömt invasionen saknas några viktiga länder på den listan. Inte minst Pakistan, Indien och Kina, som sedan ett år tillbaka konfronteras av en ny västerländsk militärallians mellan USA, Storbritannien, Australien och Nya Zeeland. Samtidigt förbereder de västerländska parlamenten sig på att anta nya sanktioner mot Ryssland. Kriget påminner om faran i att försumma den kollektiva säkerheten alltför mycket. En kedja av unilaterala åtgärder, som är ett påvert alternativ till diplomati, har nu bidragit till ett krig i Europa.

Det ukrainska folket förtjänar frihet

Eiga Fatahi

Flamman, 29/3 2022

Ukrainarna måste i första hand bekämpa Ryssland. Men det är först när de har gjort sig av med sin egen regering som de på allvar kan befrias.

Putin drömde om en snabb seger, något även västerländska regeringar trodde skulle ske, men drömmen krossades av det ukrainska folkets heroiska motstånd. En snabb seger hindras även av antikrigsprotester och stödet från det ukrainska folket runt om i världen. Till och med i Ryssland, där protesterna har resulterat i tusentals arresteringar. Den ryska aggressionen och det ukrainska folkets motstånd återspeglas intensivt i sociala medier, vilket har resulterat i en

stark opinion för det ukrainska folket och en överväldigande opinion emot den ryska regeringen.

Även om Putin lyckas erövra Kiev och föra sin marionettregering till makten kommer han inte att kunna behålla denna position. För Putin kommer Ukraina att bli ett träsk som helt kommer att dränka honom och hans regering. Konsekvenserna av Putins aggression och hot – dödandet av mer än 2 000 civila, militariseringen av det globala politiska klimatet, eskalering av vapenavtal och kärnvapenrivalitet, ett stärkt Nato och stärkandet av andra reaktionära krafter i världen – har återigen öppnat för konkurrensen på marknaden om kärnvapen.

Folket i Ukraina, liksom folket i andra östeuropeiska länder, vill inte gå tillbaka i tiden – med rätta. De vill inte att samma järnherravälde som under den sovjetiska statskapitalismen ska upprepas denna gång under Putins diktatur och den ryska finansiella oligarkin. Samtidigt vill folket inte att deras önskan om frihet ska översättas till ekonomiska åtstramningar och den globala kapitalismens dominans över deras liv. De vill inte bli en lydarmé till USA och dess allierade.

Målet för det ukrainska folket är att i första hand bli fria från det ryska förtrycket, där president Volodymyr Zelenskyj i dagsläget spelar en viktig roll. I andra hand kommer frihet från korruption och förtryck från den egna överklassen, som bara utgör en procent av befolkningen. Där är Zelenskyj och hans styre i stället motståndare, de som måste bekämpas. Den här dynamiken och paradoxen är svår för både ukrainarna själva och för resten av världen att förstå. Den som i fredstid representerar förtrycket kan plötsligt i förhållande till ett än större förtryck bli en av de viktigaste aktörerna för att upprätthålla den frihet som en självständig stat ger. Den ledare som före invasionen hade låga popularitetsiffror är i dag den som hyllas som hjälte över hela den fria världen.

Det ryska folket, tillsammans med det ukrainska folket, måste göra samma motstånd. Den antikrigsrörelse som har bildats i stor skala i dag kan inte bara nöja sig med parollen om fred. Fred för folket i Ukraina och folket i andra länder är möjlig endast med framsteg och seger för det ukrainska folkets motståndsrörelse. För att nå fred globalt krävs upplösning av Nato och kärnvapenedrustning av alla stater. Annars riskerar dessa krafter att leda till att dessa katastrofer upprepas i både öst och väst.

Eiga Fatahi är frilansjournalist och människorättsaktivist

Finska SSU-ledaren: "Svenska socialdemokrater gillar inte hur vi pratar om Nato"

Noa Söderberg

Flamman, 29/3 2022

En stor del av medlemmarna i SSU:s finska systerorganisation vill att landet ska gå med i Nato. Det säger ordföranden Pinja Perholehto till Flamman. Hon oroar sig för att frågan ska skada relationen mellan finska och svenska socialdemokrater – och i värsta fall leda till att ett av länderna står ensamt mot Ryssland.

Efter Rysslands invasion av Ukraina har opinionsundersökningar i både Finland och Sverige visat historiska resultat: för första gången ser en majoritet av befolkningen ut att vara för Natomedlemskap. Nu har frågan hamnat högt på den politiska dagordningen i båda länder. Men medan den svenska diskussionen är hårt polariserad – M har lovat att ansöka om medlemskap om de vinner valet, S upprepar att neutraliteten har "tjänat Sverige väl" – är den finska debatten mer öppen. I mitten av april väntas landets regering presentera en ny säkerhetspolitisk analys, som ska ligga till grund för ett framtida beslut.

När Flamman möter Pinja Perholehto, ordförande för finska Socialdemokraternas ungdomsförbund Demarinuoret, på plats i Helsingfors berättar hon att förbundets kongress i maj ska behandla totalt sex motioner med krav på Natomedlemskap. Hon gissar att omkring en tredjedel av medlemmarna är för.

– Jag skulle säga att diskussionen i både partiet och ungdomsförbundet hålls i en ganska god anda. Den är inte särskilt ideologisk, utan snarare praktisk. Så jag ser inga risker [för interna splittringar].

Annat är det med relationen till det svenska partiet. Enligt Pinja Perholehto är svenska socialdemokrater "ledsna" över hur deras finska partikollegor diskuterar frågan. I svenska SSU har ett enda distrikt, Västernorrland, tagit ny ställning i frågan efter Rysslands invasion. Distriktet kräver en så kallad Natoooption, det vill säga en uttalad möjlighet att snabbt gå med i Nato om situationen kräver det. En sådan finns redan i Finland.

Nu oroar sig Perholehto för att sprickan kan skada relationen mellan de två nordiska S-partierna, som historiskt haft ett mycket tätt samarbete.

– Jag uppfattar det som att de (svenska socialdemokrater, reds. anm.) hoppades att finska socialdemokrater skulle vara mer negativa. Det är en svår situation, för vi har alltid betonat vikten av dialog.

Hur har den "sorg" du beskriver tagit sig uttryck?

– De har i princip sagt det rakt ut till mig. Inte direkt från partiet, men människor från SSU.

Intervjun görs ett stenkast från det nationella minnesmärket över finska vinterkriget, i centrala Helsingfors. En tio meter hög soldatfigur i metall står på en jordglob dekorerad med bilder från krigsåren. Perholehto återkommer till de praktiska riskerna med en splittring mellan grannpartierna i försvarsfrågor.

– När det gäller relationen med det svenska partiet är jag lite oroad, för jag vill inte hamna i en situation där Finland och Sverige vill helt olika saker. Jag tror inte att någon av oss skulle tjäna något på det. Ändå är det ganska svårt att samarbeta. I Finland behöver vi se till nationens intressen, och jag vet inte om det är riktigt samma intressen som Sverige har just nu.

Hur menar du?

– Självklart har vi ett gemensamt mål, att skydda våra länder, men vi har kanske lite olika tankar om vad det innebär. Jag upplever att vi i Finland är mer öppna för att... Om regeringsrapporten säger att det bästa för Finland just nu vore att gå till handling, då skulle vi göra det. Jag vet inte om Sverige kommer landa i samma slutsats, och jag vet inte hur man ska lösa det problemet.

Mardrömsscenarioet är enligt Perholehto att det leder till att länderna inte lyckas samordna sina beslut, och att ett av länderna ensamt ansöker om Natomedlemskap och sedan står ensamt mot eventuell rysk vedergällning.

– Jag säger inte att det innebär att vi borde gå med i Nato. Men jag har tänkt på detta mycket. Det värsta scenarioet är att ett land ansöker och det andra inte gör det.

Själv vill hon inte ta tydlig ställning i frågan, av respekt för den pågående beslutsprocessen i ungdomsförbundet och moderpartiet. Men hon tycker att det är läge att spela ned de ideologiska aspekterna av beslutet.

– Ibland diskuteras Nato utifrån värderingsfrågor, och jag vet inte om det är rätt sak att ta i beaktning just nu. Det är uppenbart att det finns Natomedlemmar som inte delar värderingar

med Sverige eller Finland, men det är ju likadant i EU. Därför önskar jag att alla politiker skulle prata om Nato främst som en fråga om säkerhet och nationens intressen.

Men är inte de ideologiska frågorna också en del av detta? En vanlig vänsterkritik är att man inte borde ingå i en militärallians med USA och Turkiet på grund av hur deras militärer agerar, och att det får negativa konsekvenser om man gör det.

– Det är självklart en stor del av beslutet och ska tas i beaktning. Men om du å ena sidan har säkerhetsfrågor och å andra sidan har värderingsfrågor tycker jag att man just nu måste betona säkerhetsfrågorna och tyvärr inte bry sig om den andra delen lika mycket.

Ett annat motargument mot Natomedlemskap är pragmatiskt – att det skulle kunna leda till en farlig eskalering. Vad säger du om det?

– Självklart är det så att om Finland eller Sverige gör något så kommer Ryssland att svara. Men jag vet inte om det är så väldigt annorlunda från läget just nu. Under den nuvarande Natoövningen Cold Response i Norge har Ryssland skickat trupper närmare gränsen. Det sker varje år.

– Även om vi skulle välja att inte gå med så finns det inga garantier för att Ryssland inte skulle göra något. Så jag förstår den frågeställningen, men jag är osäker på om det är ett särskilt stort problem. På kort sikt, absolut, men jag tror att den stora frågan är huruvida fördelarna är större än nackdelarna på längre sikt.

Trots att frågan om Natomedlemskap är känslig och allvarig så är Pinja Perholehto lättad över att den nu diskuteras på allvar.

– I vänsterpartierna, även Socialdemokraterna, har vi alltid betonat EU-samarbetet och nordiskt samarbete, och det ska vi fortsätta göra. Men jag är inte säker på att det räcker längre. Personligen – utan att tala för förbundet – tycker jag nog inte att det gör det. Därför är diskussionen om Nato väldigt välkommen. Vi har aldrig riktigt haft den förut.

Internationalen

OBS: I senaste *Internationalen* (31/3) återges även intervjun "[Rysslands krig mot Ukraina har redan förändrat världen](#)" med den ukrainske sociologen *Volodymyr Isjtjenko*: Eftersom den redan tidigare publicerats på marxistarkivet, återger vi den inte nedan (klicka länken om du vill läsa den).

Krigets logik göder folkhat

Ledare

Internationalen 31/3 2022

- ▶ **Är fredsaktivister mot Putins krig "Putinvänner"?**
- ▶ **Borgerligheten vill göra NATO "great igen".**
- ▶ **Vårt svar är att utveckla folkliga motkrafter**

Det gamla talesättet "Säg mig vem du umgås med och jag ska säga dig vem du är" tas gärna till heders när krig skär in bland människorna. Fredsaktivister mot Putins krig i Ukraina angrips för att vara "Putin-vänner" när de vägrar inränga sig i NATO-ledet eller stödja militär upprustning. Idrottare som tillhör en "anfallande krigsnation" hånas som "gnällande ryssar" när de stängs ute från internationella tävlingar (DN 27 mars). Arla drar in Kefir för att "inte associeras med Ryssland". Postnord stoppar försändelser till och från Ryssland för att inte riskera kritik. För att bara ta ett par svenska exempel. När hela samhället, från regering och riksdag till media, näringsliv, organisationsvärld och kultursfär, mobiliserar mot en och samma fiende riskerar alla som inte delar allt att misstänkliggöras.

Kan man solidarisera sig med den ukrainska befolkningen mot det ryska angreppskriget utan att stödja NATO, utan att stödja svensk militär upprustning, utan att delta i nypatriotisk yra, utan att idealisera västkapitalismen, utan att brännmärka allt ryskt, utan att förespråka isolering av det ryska samhället?

Nej, inte om man i grunden delar borgerlighetens världsbild och nationella utgångspunkter. Då utgör NATO:s västblock med USA i spetsen den goda sidan, då handlar militär upprustning om samling kring nationen, då är kapitalismen den bästa av möjliga världar och Ryssland som stat och nation fienden. Då står vårt ”vi” mot det ryska ”dom”.

För dem som drabbas av Putins missiler och förödelse vore det mycket begärt att skilja på det ena och det andra. Krig föder – och göder – folkhat. Ändå har socialister i olika tider försökt tränga igenom det ofrånkomliga krigshat som följer av död och förstörelse med budskapet att arbetande och undertryckta människor på olika sidor, med eller utan uniform, har gemensamma intressen. Och måste försöka bygga bättre och solidariska samhällen tillsammans. När vapnen tystnat.

Hur dessa kan tystna avgörs aldrig bara på slagfälten. Utan i lika hög grad av en mängd andra faktorer, politiska, diplomatiska, ekonomiska och inte minst sociala. I själva verket avgörs få krig främst genom militär kraftmätning. USA gav upp Vietnam för att hemmaopinionen blev övermäktig, Sovjet Afghanistan för att ekonomin bröt samman. Vapenmakt spelade självklart roll, men alla gjorde inte allt. Sovjetiska vapen backade upp Nordvietnam och FNL på sina villkor, den internationella vänstern mobiliserade i stället politiskt mot USA-imperialismen. Amerikanska vapen understödde islamistiska mujahedin i Afghanistan medan president Reagan kapprustade sönder sovjetekonomin.

Vi socialister delar varken borgerlighetens världsbild, nationalism eller strategiska inriktning att göra NATO och västkapitalismen ”great again”. Den ryska oligarkikapitalismen är i sista hand en skapelse av just den ekonomiska världsordning som nu förfasar sig. Chockprivatiseringarna av den statliga sovjetiska egendomen under 1990-talet genomfördes på nyliberalt initiativ från borgerliga västekonomen (inklusive svenske Anders Åslund). Framväxten av den ryska ”kleptokratin”, rövarkapitalister kring Putins krets, välkomnades av finansvärlden i väst med mångmiljardtillskotten till börser, fastighetsmarknader och lyxindustri. Västvärlden ”aktar sig noga för att rena det globala finanssystemet från smutsiga ryska pengar på grund av riskerna för en stor ekonomisk kris”, menar finansprofilen Sasja Beslik (DN 4 mars). De kapitalistiska oligarkväldena i såväl Ryssland som Ukraina är skapelser av samma världsordning. Under trycket av klimatomställningar, försörjningskriser och skärpt global ekonomisk konkurrens har detta globala kapitalistiska system ingen framtid att erbjuda mänskligheten.

Motsättningarna kommer tvärtom att öka med risk för nya krig – och därmed försörjningskollapser. Putins angreppskrig mot Ukraina riskerar redan att kasta ned länder som Somalia, Egypten, Sudan med flera – som är beroende av vete från Ukraina och Ryssland – i livsmedelskriser. Det USA-stödda Saudiarabiens krig i Jemen har redan gjort det.

Att det kärnvapenbestyckade NATO under USA:s ledning skulle utgöra något alternativ till dessa ökade krigsrisker är illusoriskt. I stället måste folkliga motkrafter utvecklas på alla kontinenter mot rustningsspiralerna, kärnvapenhoten och imperialistiska stormaktsoffensiver. Socialister och fredsaktivister söker stötta Ukrainas folk liksom ryska krigsmotståndare längs olika vägar för att återskapa vad kriget förstör. Själva slagfältet har vi inte makt att påverka, men folkliga solidaritetsband kan vi bidra till att knyta liksom att stå emot dem som nu söker förgifta samhällena med folkhat.

Och returnera frågan till dem som dras med i krigsaktivismen: *Säg mig vem du umgås med.*

Varken Nato eller Putin!

Uttalande från Socialistisk Politik

Internationalen 31/3 2022

Varken Putin eller kärnvapenalliansen NATO är vägen till Fred i vår värld. Låt istället det kriminella kriget mot Ukraina bli signalen till ett globalt Fredsuppror mot militarism, rustningar och krig – För avmilitarisering och klimatomställning. Någon annan Framtid gives inte. Det skriver Socialistisk Politik i ett uttalande.

Putinregimens kriminella angreppskrig mot Ukraina har nu pågått i över en månad med tiotusentals offer, krossade samhällen, sönderslagna hem och familjer, miljoner på flykt och världskris. Ingenting kan urskulda denna förbrytelse mot Ukrainas befolkning – och mot den ryska. För att inte glömma världens fattiga som hotas av skyhöga matpriser och hunger. Risken för eskalering och i sista hand kärnvapenurladdning ställer frågor om mänsklighetens överlevnad, i en tid när alla krafter måste koncentreras på klimatomställningen.

Det heroiska ukrainska motståndet har för en tid på sina håll kunnat stå emot invasionen, men priset blir allt högre, i människoliv och förödelse. En desperat rysk oligarkregim med världens till storlek andra militärmakt i händerna kan åstadkomma en massförstörelse som Europa inte upplevt sedan 1945.

Krigsmotståndare måste därför förena sina krafter över alla gränser för ett omedelbart slut på krigshandlingarna och pressa på för varje möjlighet till eld-upphör, som en andningspaus både för att rädda liv och förhandla.

I detta kriminella krig finns ingen god fred – eller lysande seger. Storryska illusioner om ett återuppståndet Kievrike eller Västillusioner om ukrainsk befrielse med NATO-support, riskerar att förvandla hela Ukraina till ett slakthus i den internationella vapenindustrins profitabla utnötningskrig. Hur kriget förvandlas till en världskonflikt mellan USA och västmakterna på ena sidan och Ryssland med allierade – som Kina – på den andra där Ukraina reduceras till ett slagfält mellan blocken, avtecknar sig allt tydligare.

Istället för militarisering av Europas befolkningar, militär kapprustning och upptrappning krävs omedelbara fredsinitiativ, statliga och icke-statliga – tillsammans med folkliga massrörelser för fred och solidaritet mellan människor enligt arbetarrörelsens gamla måtto: ”Arbetare i alla länder förena er!”

Det betyder idag akuthjälp till det drabbade ukrainska folket på livets olika områden, från flyktinstöd till nödhjälp. Men också stöd för ryska fredsaktivister, krigsvägrare och flyktingar mot förtryck och förföljelse – liksom solidaritet med den ryska civilbefolkning, drabbad av sanktioner som inte gör skillnad på regimens krigsförbrytare och undertryckta människor.

Socialistisk Politik i Sverige ser som sin uppgift att bidra till alla ärliga fredsinitiativ som vänder sig både mot Putins angreppskrig och en ödesdiger militär upptrappning.

Vi står för ett omedelbart slut på krigshandlingarna. Att det ukrainska försvaret begär internationell militär hjälp är ofrånkomligt men inte en uppgift socialister kan bära.

Det vi däremot kan bidra med är alltifrån humanitär hjälp till att upprätthålla och återknyta band mellan människor på olika sidor, stå emot folkhat och nationalistisk militarisering av våra samhällen.

Varken Putin eller kärnvapenalliansen NATO är vägen till fred i vår värld. Låt istället det kriminella kriget mot Ukraina bli signalen till ett globalt fredsuppror mot militarism, rustningar och krig – för avmilitarisering och klimatomställning.

Stoppa Putins krig – solidaritet med Ukrainas folk och ryska fredsoppositionen!

Nej till militarisering och NATO-anslutning – internationell nedrustning och fred!

Socialistisk Politik styrelse 26 mars 2022

Putins krigsplan ser ut att sluta i ett fiasko

Per Leander

Internationalen 31/3 2022

Rysslands försvarsminister Sergej Sjojgu och Vladimir Putin. Arkivbild

- ▶ **Ryska invasionen av Ukraina verkar ha kört fast**
- ▶ **Massdöd, myterier och avhopp i krigets spår**
- ▶ **Spekulationer och sanning om sprickor i Kreml**

Att det ryska anfällskriget mot Ukraina inte går enligt Putins planer på en snabb seger blir allt mer uppenbart. Enligt Rysslands egna uppgifter från slutet av mars ska runt 1 300 ryska soldater ha stupat. Men enligt amerikanska uppskattningar kan uppemot 15 000 ryska soldater dödas bara under krigets första månad. Det skulle i så fall vara jämförbart med antalet sovjetiska soldater som stupade i Afghanistan på 1980-talet, under hela det tio år långa kriget där.

En slutsats man kan dra är att den ryska krigsmakten faktiskt inte är så mäktig som många har befarat, även om det också finns tecken på att Ryssland i viss mån håller tillbaka och fortfarande har möjlighet att kraftigt eskalera sin krigsföring. En annan förklaring är att den ukrainska armén är starkare och mer motiverad än vad ryssarna hade trott. Moskva verkar ha väntat sig man skulle välkomnas som befriare och att regimen i Kiev skulle falla av sig själv under krigets första dagar. Vi ska dock komma ihåg att även om det handlar om ett större lands angrepp på ett mindre land, så är Ukraina trots allt ett av Europas största länder med en förhållandevis stor och modern armé, som byggts upp under de senaste åtta åren med militärt och ekonomiskt stöd från Väst.

Utan tvekan har också det civila motståndet i Ukraina haft en stor betydelse. Det vill säga obebäpnade människor, ibland ensamma och ibland i grupp, som konfronterar ryska soldater med ord istället för vapen. Något som gör det svårt för en ”befrielsearmé” att skjuta, speciellt när det rör sig om unga killar som blir utskälda av gamla tanter och farbröder som påminner

om deras far- och morföräldrar och dessutom talar samma språk. Det finns otaliga videor som visar hur ryska soldater backar undan och ibland överger hela städer som man försökt ockupera, efter att civilbefolkningen gått ut på gatorna i fredliga protester.

Mycket tyder också på att de ryska soldaterna helt enkelt inte är motiverade att slåss. Till skillnad från när George W Bush invaderade Irak, vilket tog mer än ett år av förberedelser för att trumma upp den rätta krigsstämningen på hemmaplan, hade Putin inte förberett sin egen befolkning eller ens sina egna trupper på att det skulle bli krig. Videor med tillfångatagna ryska soldater vittnar om att många känner sig lurade av sina befälhavare. Det finns också rapporter om regelrätta myterier inom den ryska armén. Enligt uppgifter från bland annat The Guardian ska en rysk överste ha blivit dödad av sina egna soldater utanför Kiev, då de vägrade att lyda order och istället körde över honom med en stridsvagn.

De mest spektakulära spekulationerna bland analytiker i Väst om vad som händer bakom kulisserna i Kreml, har varit teorierna att den ryska försvarsministern Sergej Sjojgu ska ha avgått eller avsatts för att kriget går dåligt. Detta eftersom Sergej Sjojgu inte hade gjort några offentliga uttalanden eller framträdanden på flera veckor. Men nu har han dykt upp igen på sin post vid Putins sida, vilket visar att man måste vara försiktig med så kallad kremlologi, det vill säga att gissa hur relationerna mellan de ryska ledarna står till utifrån hur ofta de syns i förhållande till varandra.

En annan person som tillhör det absoluta toppskiktet av den ryska eliten, som nu har bekräftats brutit sina band med Kreml i protest mot kriget, är Anatolij Tjubajs. Han var den nyliberale arkitekten bakom chockterapi som införde kapitalismen i Ryssland efter Sovjets fall, och har sedan dess varit rådgivare till Putin på samma sätt som han tidigare var åt Jeltsin. I slutet av mars lämnade Anatolij Tjubajs alla sina uppdrag i Ryssland och uppges nu befinna sig i Turkiet. Men som Putins presstalesman Dmitrij Peskov formulerade det, så var Tjubajs inte anställd av Kreml utan en frivillig rådgivare och ska därför inte ses som en ”avhoppare”.

Offensiv

Xi Jinping spelar rysk roulette

Vincent Kolo

Offensiv 30/3 2022

”Den som inte känner till sina grannars planer bör inte ingå allianser med dem”, förkunnade den legendariske militärstrategen Sun Tzu för mer än 2,000 år sedan. Xi Jinping tog uppenbarligen ingen notis om denna varning när han i samband med invigningen av vinter-OS i Kina den 4 februari tillkännagav sin historiska allians med Rysslands Putin. En allians som de båda menade ”saknade gränser”. Tjugo dagar senare invaderades Ukraina av Putins arméer.

Det spekuleras flitigt i hur mycket som Xi och klicken runt honom kände till om Putins krigsplaner. Men att de inget visste är osannolikt. Förmodligen räknade Xi, liksom Putin, på en snabb och överväldigande rysk militär seger. Det är dock möjligt att Xi inte fullt ut informerade resten av KKP-ledningen (KKP, Kinas styrande ”kommunistparti” och diktaturens redskap). Oavsett vad som exakt föregick invasionen har de båda diktatorerna gjort en allvarlig missbedömning, vilket i slutändan kan äventyra deras maktställning. Det finns en illa dold splittring inom KKP-regimen och ett uttalat motstånd mot Xis pro-Putinlinje. Enligt Kinakännaren Katsuji Nakazawa är inte ens de sju ledamöterna av den ständiga politbyråkommittén, KKP:s högsta ledning, ”på samma sida”.

Oavsett om Xi var fullt medveten om planerna på att invadera Ukraina eller inte hoppades han kunna dra vinning av de problem han trodde att Putin skulle orsaka för västvärlden. Den 24 februari krossades dessa förhoppningar (Foto: www.kremlin.ru).

Splittringarna om kriget och de motgångar som Xi:s ekonomiska politik möter tenderar att skärpa maktkampen inom det kinesiska ledargarnityret. Och detta vid sämsta möjliga tidpunkt för Xi. Snart ska den 20:e ”parti”-kongressen hållas där Xi i en Putinliknande kröning ska utses till diktator på livstid.

Anti-Xi-fraktionen inom KPP, med den avgående premiärministern Li Keqiang i spetsen, är visserligen för svag för att störta Xi, men deras motstånd mot hans politik kommer allt mer i öppen dager. För att genomföra sin politik i en tid av tilltagande kris blir Xis regim allt mer diktatorisk och centraliserad, vilket skapar en ond cirkel av instabilitet.

”**Kina kan inte vara** bundet till Putin och banden måste brytas så snart som möjligt”, skrev Hu Wei, statsvetare knuten till regeringen under premiärminister Li Keqiang. Texten, som spreds bland toppledarna, kom snart att tas bort från nätet och föll offer för censuren. Men hans kritik var ovanligt stark och har uppenbarligen ett stort stöd bland topptjänstemännen. Hu menar att kriget har orsakat ”stora kontroverser i Kina” och att opinionen ”är uppdelad i två oförsonliga motsatta sidor”.

Hu Weis kritik är det hittills skarpaste uttrycket för splittringarna inom den kinesiska härskande klassen om Xis nationalistiska ”vargkrigar”-utrikespolitik, med Xi-Putin-alliansen som dess senaste och mest kontroversiella del.

En betydande del av KKP:s ämbetsmannakår och allierade kapitalistiska intressen anser att Xis nationalistiska linje blir alltmer kontraproduktiv, skadar ekonomin och förstärker USA-imperialismens antikinesiska hållning. Men eftersom Xi satsat så mycket på alliansen med Ryssland har den kinesiska regimen tvingats in i ett hörn. Att ”skära av banden till” Putin, som Hu Wei förespråkar, skulle innebära ett allvarligt slag mot Xis ställning och den bild han under lång tid har byggt upp som en ”stark man”.

De svårigheter som Peking redan möter kommer att växa om kriget fortsätter i flera månader. Ökade terrorbombningar av belägrade städer är ett mardrömsscenario för KKP som skulle göra dess ”falska neutralitet” omöjlig att upprätthålla.

Ett ännu värre scenario för Xi Jinping skulle vara Putins fall, antingen genom ett folkligt uppror eller en palatskupp, vilket skulle sända chockvågor genom Kina. Av dessa skäl kommer Xis regim att göra sitt yttersta för att hjälpa Putin att stanna kvar vid makten, samtidigt som den kommer att fortsätta manövrera och mörka sin verkliga hållning.

Den kinesiska regimens motsägelsefulla officiella ”neutralitet” i detta krig har redan utdelat ett slag mot Xis auktoritet. Medan KKP utåt håller en låg profil gentemot Biden och försöker distansera sig från Rysslands invasion är dess propaganda på hemmaplan prorysk och nationalistisk.

Kontrasten mellan vad som sägs utåt och den officiella propagandan i Kina har noterats bland vissa skikt inom befolkningen, vilket undergräver Xis nationalistiska propaganda och samtidigt avslöjar hyckleriet i hans globala ”fredsmäklare”-image.

För Putin och den ryska kapitalismen kan Ukrainakriget bli till ett misslyckande av samma dignitet som USA-imperialismens krig mot Irak 2003. Putin har missbedömt allt från Rysslands militära kapacitet och styrkan i det ukrainska motståndet (han fördömer Lenins hållning till nationernas självbestämmande och betalar priset för sin okunnighet) till världsläget och omfattningen av Västimperialismens reaktioner.

Xi Jinping har genom att knyta sin regim så nära och offentligt till Putins regim utsatt Kina för risken för diplomatisk isolering och potentiellt förödande ekonomiska kostnader i form av att allt fler bolag skyndar sig att flytta produktion från Kina och skapa nya leveranskedjor som är mindre beroende av Kina. Detta kan hända oavsett om sanktioner införs mot Kina på grund av regimens ryssvänliga hållning.

Den kraftiga upptrappningen av konflikten med Ryssland är oskiljaktig från konflikten mellan USA och Kina.

ISA har förklarat att kriget i Ukraina har förändrat allt. Financial Times, som lägger strategier för den västerländska kapitalismens räkning, beskriver detta ögonblick som ”en geopolitisk vändpunkt” och uppmanar Washington att proklamera en ny version av Truman-doktrinen från 1947 (som delade in länder i ”för” eller ”emot” USA-imperialismen).

På kort sikt har Rysslands invasion stärkt de kapitalistiska regeringarna i väst, som med ”chockdoktrinen” har inlett en gigantisk militär upprustning och infört oemotsvarade sanktioner mot Ryssland samt fått möjlighet att framställa sig som att de som står upp för ”demokrati”, mot ”autokrati”.

Det nya kalla kriget mellan USA och Kina har med den ryska invasionen tagit ännu ”ett språng framåt”. Oundvikligen kommer globaliseringens tillbakagång nu att förstärkas och snabbas på.

Rysslands invasion har åtminstone på kort sikt enat Västländerna och i ett slag utplånat de rester som funnits kvar av den världsordning som skapades efter 1945.

Den kraftiga upptrappningen av konflikten med Ryssland är oskiljaktig från konflikten mellan USA och Kina. Biden har drivit på för en starkare allians med Europa, särskilt genom Nato, i motsats till Trumps isolationistiska ”America First”-politik. Målet är att isolera Kina och att öka pressen på den kinesiska regimen i alla de konflikter som den Indo-pacifiska regionen rymmer.

På lång sikt är Asien strategiskt viktigare för USA-imperialismen än Ukraina och Östeuropa. Ukrainakriget utgör därför en varning om ytterligare globala konflikter.

Socialister är motståndare till Rysslands invasion och Putins imperialistiska agenda, men också till Nato och USA-imperialismen. Den fruktansvärda situationen för Ukrainas folk är en varning för de fasor som väntar mänskligheten under ”katastrofkapitalismen”, som utöver klimat kollaps och dödliga pandemier nu också väcker spöket av militära konflikter mellan kärnvapenmakter.

Vi pekar på de heroiska antikrigsprotesterna i Ryssland och på behovet av arbetarklassens internationalism, först och främst i solidaritet med de ukrainska massorna, men vi kopplar detta till behovet av att bekämpa militarismen och den arbetarfientliga politiken i alla kapitalistiska regeringar.

Alla imperialistiska makters åtgärder och uttalanden är cyniska och oärliga. Putin förnekar flagrant Ukrainas rätt att existera som nationalstat. Medan utrikesminister Wang Yi säger till världen att ”Kina alltid respekterar varje lands suveränitet och territoriella integritet” fylls landets medier endast av ryska rapporter från kriget i kombination med vägran att använda ordet invasion.

Samtidigt är det inte viljan att stödja och skydda det ukrainska folket som styr Västledarna, utan viljan att dra maximal geopolitisk egennyttja av kriget.

Detta är den allvarligaste internationella krisen för KKP-regimen sedan Sovjetunionens och de stalinistiska diktaturens sammanbrott i Östeuropa för 30 år sedan. Detta är den första krisen av detta slag med Kina som den andra supermakten.

År 1992 fanns Kina inte ens bland de tio största ekonomierna i världen. Idag är Kina världens näst största ekonomi, och mycket mer integrerat i det globala finans- och handelssystemet än Ryssland, som är den elfte största ekonomin. Om den kinesiska kapitalismen blir utestängd från de västerländska marknaderna på grund av sanktioner kommer priset att bli mycket högre än för Ryssland.

KKP förväntade sig inte och planerade inte för Putins krig. Det var dock den kinesiske ledaren snarare än Putin som tog initiativ till det nya avtalet, främst för att stärka sin egen auktoritet på scenen för de olympiska vinterspelen i Peking, som i stort sett undvikits eller bojkottats av världens ledare.

Det finns inte så mycket nytt innehåll i avtalet som de båda slöt den 4 februari. Det primära syftet var att proklamera en gemensam front mot USA.

Xi satsade på att hans regim skulle vinna på de militära spänningarna i Europa och att det laddade läget skulle tvinga Bidenadministration att ändra fokus bort från den Indo-pacifiska regionen och Kina till Europa. Liksom Putin räknade Xi sannolikt med att detta i sin tur skulle öka motsättningarna mellan USA och EU, särskilt Tyskland. Och med det egna landet som den dominerande partnern såg Xi fördelar med att Ryssland blev än mer beroende av Kina. Det var en omvänd situation jämfört med hur det var under det förra kalla kriget, då Kina som stalinistisk diktatur i hög grad var en juniorpartner till Sovjetunionen.

Om Putins aggressiva diplomati och hot mot Ukraina hade lyckats och endast mötts av protester från den västerländska kapitalismen (vilket var fallet med Xis tillslag i Hongkong) skulle det ha stärkt KKP:s planer vad gäller Taiwan (med målet att Taiwan ska införlivas med Kina/översättarens anmärkning).

Oavsett om Xi var fullt medveten om planerna på att invadera Ukraina eller inte hoppades han kunna dra vinning av de problem han trodde att Putin skulle orsaka för västvärlden. Den 24 februari krossades dessa förhoppningar.

Xi riskerar att bli den kinesiske ledare som ”förlorade Europa”. Försök att genom handelsdiplomati och lovord om Europas ”suveränitet” avskilja EU, och särskilt Tyskland med sitt stora beroende av den kinesiska ekonomin, från Bidens anti-Kina-strategi har varit ett centralt inslag i den kinesiska diplomatin.

Men denna strategi har under de gångna åren lidit en rad allvarliga bakslag, som kollapsen för investeringsavtalet EU-Kina (CAI-avtalets), Xinjiang-sanktioner, Angela Merkels pensione-

ring och striden med Litauen, men Ukrainakriget och Kinas förhållande till Putin kan bli den sista spiken i kistan. USA-imperialismen arbetar naturligtvis aktivt för att uppnå detta och kan i Ukrainakrigets skugga nå större framgångar i sitt uppsåt.

Bidens samtal med Xi Jinping den 18 mars var delvis iscensatt för europeiska öron, där båda presidenterna vände sig till Bryssel och framför allt till Berlin. Biden varnade för ”konsekvenser” om Kina ger militärt stöd till Ryssland eller hjälper landet att kringgå västliga sanktioner. USA drog därmed en ny ”röd linje” gentemot Kina, samtidigt som pressen ökade på de europeiska regeringarna av sluta upp bakom Bidenadministrationens hållning mot Kina. Med sina kraftiga sanktioner mot Ryssland skickar Väst också en tydlig varning till Peking.

Xi riskerar att bli den kinesiske ledare som ”förlorade Europa”.

EU är redan splittrat när det gäller att skärpa sanktionerna mot Ryssland. En EU-diplomat berättade för tidningen Times att tre läger har bildats. Det finns de så kallade ”sanktionisterna” som Polen och de baltiska staterna, som står närmast kriget och löper störst risk för en militär upptrappning. De förespråkar ännu hårdare sanktioner. På den motsatta flygeln finns ”contras”, Tyskland med stöd av Italien, Ungern, Grekland och Bulgarien, som motsätter sig hårdare sanktioner. Och så finns det resten.

Dessa interna splittringar motsvarar i stort sett den splittring som har funnits inom EU i förhållandet till Kina – Orbáns Ungern är i det Kinavänliga lägret, liksom traditionellt Tyskland (Kina stod för 38 procent av de tyska bilföretagens försäljning 2021), medan Litauen på den motsatta flygeln har inlett en ”David mot Goliat”-strid med Kina som förra året förvandlades till en större handelskris inom EU.

Taiwans framtid är kopplad till Ukrainakonflikten, men inte på det sätt som Xi Jinping ursprungligen hade tänkt sig. Den kinesiska diplomatin har alltid insisterat på att Ukraina och Taiwan ”inte är samma sak” och fokuserat på frågor om legalitet och ”suveränitet”, vilka som Putin har visat i slutändan inte är något hinder mot en hungrig kapitalistisk regim. Taiwan är inte ett ”land” säger KKP, samtidigt som man hävdar att man inte är ense med Putin när han säger detsamma om Ukraina.

I både Taiwan och Ukraina finns bland massorna en nationell medvetenhet och demokratiska strävanden, men också rädsla för auktoritärt styre och militär aggression. Under kapitalismens och imperialismens system är massorna i båda länderna tyvärr fångade mellan större makter vars agendor utesluter förverkligandet av verklig fred eller demokrati.

Xi Jinping trodde kanske att Ukrainakonflikten skulle stärka hans hand i Taiwansundet genom att avleda USA:s militära resurser till Europa och att han genom sin allians med Ryssland skulle kunna sätta större press på Japan. Möjligen hoppades han på att i händelse av en snabb och övertygande rysk seger skulle västvärlden avslöjas som ”en papperstiger”. Detta har inte hänt. Snarare är det tvärtom och Xis strategi att ”återförenas” med Taiwan möter större svårigheter någonsin. Detta innebär dock inte att ett Taiwankrig eller en kinesisk attack är utesluten på lång sikt, vilket vissa felaktigt tror.

Att Putins invasion hittills gått väldigt fel för honom, samt de stora ryska förluster som uppges, borde även få även de mest högaktiga inom Kinas militär att tänka att en väpnad attack mot Taiwan skulle kunna gå väldigt fel. Den ryska armén har större krigsvana än Kinas, och en invasion av Taiwan, som måste ske över havet, är betydligt mer komplicerad än en landinvasion.

Xi Jinping kommer inte att riskera ett krig om han inte är säker på seger, eftersom ett militärt nederlag skulle kunna innebära slutet för hans regim. Men Putin var också självsäker. Därför kommer Ukrainakriget att så tvivel och tvinga den kinesiska militären till en strategisk

omvärdering.

En opinionsundersökning från Taiwan International Strategic Study Society i mars visade att 70,2 procent av taiwaneserna är ”villiga att gå i krig” för att försvara ön mot Kina, jämfört med endast 40,3 procent i en opinionsundersökning i december. I likhet med andra regeringar använder DDP (det ledande partiet i Taiwan) krisen för att skapa ”nationell enighet” som ett sätt att kväva klasskampen och för att driva på för fler prokapitalistiska handelsavtal med USA och Japan i utbyte mot deras ”skydd”.

På den kinesiska sidan har den högljudda ”vargkrigare”-nationalismen på nätet, som idag också är sammanflätad med Putindyrkan och stöd för Ryssland, odlats av KKP under flera år, men riskerar nu att hamna bortom kontroll.

För arbetarklassen i Asien, Europa och globalt öppnar kriget i Ukraina dörren till en ännu farligare och mer tumultartad period av kapitalistisk oordning. För att få slut på detta och framtida krig måste arbetarklassen göra upp med kapitalismen och imperialismen.

Att demonstrera och organisera mot kriget är en bra början, men det räcker inte i sig självt. Situationen kräver mer än vädjanden och påtryckningar på regeringarna för att de ska ändra sin politik. Den kräver att arbetarklassen övervinner sin brist på organisation, sin brist på röst och sin brist på makt.

Uppgiften att återuppbygga en kraftfull socialistisk arbetarrörelse mot kapitalism och militarism är mer brådskande än någonsin.

Frågor och svar om Nato

Robert Bielecki

Offensiv 31/3 2022

Natodebatten går het. I den militaristiska upprustningens storm som nu råder – en del av den pågående chockdoktrinen – kan det vara svårt att hålla kursen. *Offensiv* ger några svar på vanliga frågor vi har fått den senaste tiden.

Är inte Nato en allians för fred och försvar?

Först måste man fråga sig i vems eller vilkas intressen saker och ting görs i. Vi lever i ett klassamhälle, som idag karaktäriseras av den ena klassens (kapitalistklassen) underkuvande av den andra (arbetarklassen). Beslut fattas av makthavarna som antingen tjänar eller tillhör den härskande klassen, kapitalistklassen. Enkelt uttryckt är det populära uttrycket ”de 99 procenten”, alltså ”resten” av folket som inte tillhör kapitalistklassen, arbetarklassen.

Nato är i grunden ett verktyg för Västimperialismens intressen, det vill säga den västerländska kapitalismen och som framför allt leds av USA. Nato bildades ju inte som en allians för försvar, utan för att besvara ”hotet från Sovjet” 1949. Varken USA, Frankrike, Storbritannien, Tyskland eller de andra medlemsländerna är några vänner av demokrati eller fred. Hur många demokratiska val och regeringar har inte USA och Västimperialismen undergrävt, störtat eller kuppet bort som inte går deras ärenden?

Den USA- och Storbritannien-ledda invasionen av Irak 2003, kriget i Afghanistan, bombningen av Libyen, det pågående bombkriget mot Jemen, Turkiets krig mot kurderna och den israeliska statens brutala förtryck och krig mot Palestina är bara ett axplock av saker som Nato och/eller dess medlemsländer aktivt stödjer eller deltar i.

Natos fruktansvärda bombkrig mot dåvarande Jugoslavien 1999 (idag Kosovo), som varade i 78 dagar och dödade över 500 civila (vissa uppgifter gör gällande att tusentals civila dödades), är ett annat som lämnade stora delar av landet i ruiner.

Nato är i allra högsta grad en anfallsallians. Det handlar alltså varken om fred eller försvar, utan om maktintressen, ekonomiska intressen och geopolitiska intressen. Natos så kallade ”fredsbevarande” styrkor kan mer utläsas som ”Västimperialismens intressens bevarande” styrkor.

Står Sverige inte bättre med än utan Nato?

I debatten handlar det ofta om att ”välja sida”, alltså att välja om Sverige ska ansluta till Nato eller inte med hänvisning till det ryska hotet. Närmandet till Nato har pågått länge, och samarbetet blev än närmare när Sverige skrev under värdlandsavtalet 2014.

Alla riksdagspartier har dock valt en extrem, oemotsvarad upprustning av militären i Sverige, med ett höjt försvarsanslag till 2 procent av BNP, den andel av BNP som Nato råder dess medlemsländer att lägga på ”försvaret”.

Borgfreden bakom detta beslut (alltså den enighet som nu råder mellan alla riksdagspartierna och deras uppslutning bakom stat och kapital) lägger en farlig grund för ett snabbt framtida Natomedlemskap, samtidigt som det kommer att urholka välfärden eftersom finansieringen ska ske ”krona för krona”, det vill säga på bekostnad av andra områden – exempelvis vård, skola, omsorg, barnomsorg, socialtjänst med mera.

Som socialister väljer vi också sida; arbetarklassens sida. Vi utgår alltid utifrån vad som gynnar arbetare, fattiga och förtryckta. För oss är det en självklarhet att vara emot krig och alla krigshökar samt upprustning av krigsmaskineriet.

Vi är emot imperialismen, oavsett om den kommer från Nato, USA, Ryssland, Kina eller något annat land. Kapitalismen reproducerar krig, konflikter och orättvisor, och vapenindustrin är enormt profitrik.

Sverige står alltså inte bättre med Nato, eftersom landet då pliktas till att delta i krigsinsatser och anfall. Det bidrar till ökad krigshets, som inte tjänar vanligt folk. Det ökar osäkerheten och spänningarna. Vem vet vilka framtida krig som Väst anser sig ”behöva”?

Vad är alternativet?

Istället för Nato, mer militär och chockdoktrin säger vi: militär nedrustning – nu. Förstatliga och ställ om från vapen och krigsmateriel till civil produktion för att gynna folket i alla länder. Rusta välfärden, inte militären. Ut med de ryska trupperna ur Ukraina. Stöd de arbetaraktioner mot kriget som pågår, exempelvis hamnarbetare runt om i världen – inte maktthavnarnas geopolitiska schackdrag som utnyttjar krigsutbrottet för sina egna syften.

Vi gör allt vi kan inom RS och ISA för att bygga och stärka de antikrigsprotester som äger rum, samt för att stödja de som modigt kämpar inom Ryssland mot kriget och mot den fruktansvärda repression de utsätts för av den ryska regimen.

Proletären

Eldsjäl för Gammalsvenskby: ”Ukraina en bricka i ett spel”

August Eliasson

Proletären 25/3 2022

Prästen Karl-Erik Tysk, mångårigt engagerad i Gammalsvenskby, ger sin bild av bakgrunden till kriget i Ukraina – och Putins religiösa motiv.

– Det är fruktansvärt. Jag är glad att de äldre i Gammalsvenskby som upplevde kriget på 40-talet är borta nu och slipper uppleva detta.

Det säger prästen Karl-Erik Tysk, mångårigt engagerad för Gammalsvenskby i södra Ukraina där svenskättlingar bott sedan slutet av 1700-talet. Han ger sin bild av kriget, västmakternas roll – och vilka som drabbas hårdast.

– Det är de fattiga människorna som måste genomlida detta på grund av den stormaktspolitik som bedrivits. De får utgöra kanonmaten medan ledarna klarar sig.

De senaste veckorna har han talat i telefon med många i Gammalsvenskby, som är beläget nära Kherson i södra Ukraina – ett område som nu är ockuperat av ryska styrkor. Han säger att de ännu inte drabbats direkt, men är väldigt oroliga.

– De hör anfallen och bombningarna. Det är en stor ovisshet över vad som kommer att hända och många är i praktiken inlåsta. De kan inte ta sig någonstans. Men många lever på självhushållning, så de klarar sig.

Karl-Erik Tysks engagemang för Gammalsvenskby började 1994 när han tjänstgjorde som tolk i området. Sedan dess har det blivit åtminstone 50 resor till Ukraina.

– Främst har jag träffat de äldre som genomlevt så mycket. Andra världskriget och deportationer, först av Tyskland, sedan av Sovjetunionen. Jag har suttit timvis, ja veckor, och lyssnat på deras historier, säger Karl-Erik Tysk.

Många i Gammalsvenskby drabbades av förföljelser under 1930-talet, under den så kallade Jezjovstjinnan. Samtidigt har framförallt äldre ofta en nyanserad syn på Sovjetunionen.

– Brezjnevtiden var de bästa åren, menar många. Kolchoserna tog hand om människorna. Levnadsstandarden föll sedan kraftigt när Sovjetunionen föll.

Genom sitt engagemang för Gammalsvenskby har Karl-Erik Tysk en god insyn i Ukraina. Han beskriver ett delat land där en del ansett att Ukraina ska vända sig mot Ryssland, medan andra sett väst som förebilden. I Donbass ledde motsättningarna 2014 till krig mellan kuppregeringen och proryska separatister.

Nato hävdar att de är en fredsbevarande organisation men det är ju inte riktigt sant. De har deltagit i anfallskrig i Afghanistan, Libyen och Jugoslavien. Och då ska vi inte tala om vad USA gjort.

– Det finns olika sätt att se på det bland de jag talat med. Jag tror Ukraina gjorde ett stort misstag när de tvingade rysktalande till att gå över till ukrainska i officiella sammanhang. De flesta i Donbass hade nog varit nöjda med att få tillhöra Ukraina om de hade fått ge uttryck för sitt språk och sin kultur.

Karl-Erik Tysk tvekar dock inte om hur han ser på Rysslands anfall.

– Det är moraliskt otroligt vedervärdigt. Och juridiskt bryter det mot folkrätten. Det strider också mot all riktig religiös övertygelse.

Samtidigt ser han en maktpolitisk sida, där det hela är mer komplicerat. USA:s och Natos expansion österut har bidragit till situationen. Det är viktigt att förstå Rysslands agerande, även om man inte accepterar det, menar Karl-Erik Tysk.

– Ukraina har blivit en bricka i ett spel där både Ryssland och väst vill ha inflytande. Nato hävdar att de är en fredsbevarande organisation men det är ju inte riktigt sant. De har deltagit i anfallskrig i Afghanistan, Libyen och Jugoslavien. Och då ska vi inte tala om vad USA gjort.

– I väst ser man sig som moraliskt överlägsna, att det som händer här är viktigare. Om vi då gör likadant som Ryssland mot till exempel asiater, då är det inte lika betydelsefullt.

Han ser ideologiska motiv till Rysslands agerande. Han beskriver den ryska ledningens ideologi som djupt konservativ, där de försöker återknyta till en gammal rysk tradition.

– Det finns en metafysisk, nästan religiös, motivering bakom kriget. Den ortodoxa kyrkan har en stark ställning i Ryssland, och det finns en hårdför tradition som påverkar deras ställningstagande. Det finns de som ser det som en slags ”rysk mission” mot västerländskt inflytande.

Vad tror du krävs för att få stopp på kriget?

– Den enda rimliga lösningen är någon slags kompromiss. För de enskilda människornas skull. Man måste rädda människor i första hand. Stater är för mig inte lika viktiga som de enskilda människorna.

Fakta: Gammalsvenskby

- Byn grundades 1782 när ett tusental baltsvenskar tvångsflyttades från Dagö, Estland, av den dåvarande ryska kejsarinnan Katarina II. De gavs mark i södra Ukraina som då var en del av Ryssland.
- Många av dem dog på vägen till Ukraina, eller efter ankomsten. Under 1800-talet grundade tyskar flera byar i området.
- På 1920-talet flyttade majoriteten, närmare 900 bybor, till Sverige från det som då var Sovjetunionen. Många bosatte sig på Gotland.
- Kort därefter valde 250 bybor dock att återvända till Sovjetunionen och grundade ett kollektivjordbruk som hette Svedkompartija (Sveriges kommunistiska parti).
- Under hungersnöden och efter förföljelser på 30-talet sökte sig flera åter till Sverige. Gammalsvenskbyborna drabbades hårt under andra världskriget, och många deporterades av sovjetiska myndigheter misstänkta för att ha samarbetat med tyskarna.
- Idag är det runt 200 som ser sig som svenskättlingar och ett 20-tal som pratar svenska, även om bara enstaka har det som modersmål.

Skilda röster om kriget bland flyktingar i Moldavien

Fergie Chambers

Proletären 30/3 2022

Den ryskspråkiga amerikanska frilansjournalisten Fergie Chambers är på plats i Chisinau i Moldavien och pratar med flyktingar från Ukraina. Han ser hur journalisterna från EU-länder drar sig till dem som pratar engelska, medan han i sina samtal på ryska får flera olika uppfattningar om kriget och dess orsaker.

Inbäddat ovanför Svarta havet, mellan krigszonen i Ukraina och de östra gränserna för Natos territorium i Rumänien, ligger den lilla, ofta bortglömda, landlåsta nationen Moldavien. Bland de fattigaste länderna i Europa har det överväldigats av ukrainska flyktingar under de tre veckor som gått sedan starten av vad Ryssland kallar sin ”särskilda militära operation” i Ukraina.

Mer än 359.000 människor av de 3,38 miljoner som har flytt från Ukraina sedan den 24 februari har passerat in och ut ur landet, enligt FN:s flyktingkommissionär. Roman Macovenco från Moldaviens konsulerdirektorat bekräftar att minst 300.000 ukrainare har passerat Moldavien. De allra flesta kom genom gränsstaden Palanca, bara 57 kilometer från Ukrainas Odessa. Många hamnade i Chisinau, det lilla landets huvudstad. Den 14 mars fanns ungefär 100.000 kvar i Moldavien.

Främst på grund av sin begränsade kapacitet, och ännu mer begränsade ekonomiska resurser, är Moldavien en genomgångszon för flyktingar. Men längden på deras vistelse beror på deras ekonomiska status. Moldaviska inrikesministeriets chefsspecialist Olesea Sirghi och Macovenco säger att de flyktingar som är kvar i mer än två dagar inte har råd att resa till EU-länder.

”Oligarker som dricker, klagar och jagar kvinnor”

På plats i Chisinau får jag höra av lokalbefolkningen att den första vågen av flyktingar bestod av nästan uteslutande rika eliter.

Misha Tsarkisan är en georgisk migrant som har bott i flera år i Moldavien och utför underhållsarbete nära ett av Chisinaus främsta flyktingcenter. Han beskriver den första vågen som ”oligarker, som kom för att dricka, klaga och jaga kvinnor”.

Liknande uppfattningar kan höras överallt i huvudstaden, även om de ofta uttrycks mer nyanserat. Ion Popov, 25, har sin kaffebil nära en bussdepå som hanterar flyktingströmmen. Han säger att de nyanlända är lika blandade i sina attityder och temperament som vilken grupp som helst.

– De rika lastade upp sina saker i sina bilar med så mycket pengar de kunde samla på sig, och har i allmänhet betett sig oförsämligt, säger Popov.

– Jag förstår inte hur man kan vara i en sådan situation och förvänta sig att ställa krav. Men du vet, många av dessa människor är bara fångade i en dålig situation, och många av dem är helt anständiga.

Moldaviens splittrade identitet, som vacklande mellan före detta sovjetiskt, ryskt, rumänskt och självständigt moldaviskt, bidrar till dessa sjudande spänningar.

För mindre bemedlade flyktingar är den primära destinationen International Exhibition Centre MoldExpo, de största mässhallarna i landet. Scenen den 14 mars innehåller poliskontroller, bussar som kommer och går och provisoriska kiosker som blivit sovplatser.

Besökarna sträcker sig från unga volontärer till europeiska reportrar, såväl som en grupp ”Drömläkare”. Dessa underhållare är klädda som clownar för att ge begränsad medicinsk vård. En israelisk icke-statlig organisation (NGO) har flugit in dem från Tel Aviv.

Själva centret är en samling betongbyggnader intill en trädbevuxen park som står med en samling statyer av sovjettidens ”hall of fame” med Karl Marx, Friedrich Engels och Vladimir Lenin i mitten.

Inne i centret serveras flyktingar mat och dryck, och får tillgång till donerade föremål som kläder, blöjor och medicinsk utrustning. Omkring 200 personer är här, som får sova på tätsängar. Majoriteten kommer från de sydvästra ukrainska städerna Odessa och Mykolajiv, men också från huvudstaden Kiev.

Från Chisinau avgår NGO-sponsrade bussar till EU-länder, men framför allt till Tyskland och Polen. I vissa fall är det EU-ländernas ambassader som betalar för bussarna.

Enligt de tidigare nämnda moldaviska tjänstemännen och en NGO-representant har EU utlovat cirka 20 miljoner dollar i stödmedel till Moldavien. Många fler bussar väntar vid den rumänska gränsen, eftersom Rumänien helt enkelt har bättre infrastruktur, förutom närvaron av Nato och FN.

Även människor med blygsamma medel verkar kunna hitta ett sätt att ordna passage till Rumänien. Men de ukrainare som är helt utblottade stannar ofta kvar här på förläggningen.

Flyktingar talar ut

I motsats till de närmast unisona berättelser som den västerländska allmänheten har översvämmats med, uttrycker ukrainska flyktingar här vitt skilda ståndpunkter om orsakerna till och potentiella utfall av konflikten.

Undertecknad såg EU-zonens reportrar dras till den mycket mindre gruppen flyktingar som stöder regeringen i Kiev. Inte ett enda utländskt pressteam hade en rysk- eller ukrainsktalande med sig, vilket gjorde det mindre troligt att de skulle höra från ukrainare ur arbetarklassen, som huvudsakligen talar ukrainska eller ryska.

Jag talade länge på ryska med ett antal flyktingar. Det som stack ut var hur få av dem som gav ett otvetydigt stöd till den ukrainska presidenten Volodymyr Zelenskys regering.

Alex Kirillov, en 40-årig krögare från Donetsk, lämnade Kiev för fyra dagar sedan med sin fru och tre barn. Hans huvudfokus på situationen i Ukraina är vad han kallar för ett ”verkligt problem med nationalistisk aggression”. Han ser ingen väg ut ur kriget som inte innehåller kompromisser och neutralitet.

Kirillov säger att kriget började för åtta år sedan.

– Att Zelenskij bröt Minskavtalen [om vapenvila i Donbass] var den enda anledningen till att detta nya skede av kriget började.

Han beskriver Ukraina före 2014 som ”mycket lugnt, inte lika stabilt som Sovjetunionen, men mycket bättre än efter Majdan, med ekonomisk instabilitet och krig”.

Majdan var vågen av protester 2013-2014 som ledde till kuppen som avsatte den demokratiskt valda presidenten Victor Janukovitj. Kirillov säger att USA:s och Natos vapenleveranser till Ukraina förvärrat situationen. Han är övertygad om att Putin – som han ogillar – inte har någon avsikt att gå längre än Ukraina, eller att annektera Ukraina självt, och att det är naivt att tro något annat.

Det har dykt upp påståenden om att ryska och ukrainska trupper är våldsamma mot civila och journalister.

– Vi har ingen aning om något av detta eftersom det finns så mycket propaganda, säger Kirillov.

– Mitt hus är oskatt, men vi hörde bomber och ville lämna med barnen.

Zelenskij har i hans ögon låtit USA ”peta på den ryska björnen”. Han understryker att ukrainare och ryssar alltid sett varandra som bröder, något som jag gång på gång får höra från flyktingar som bor på MoldExpo.

Sedan dyker en stor vit charterbuss upp, Kirillov och hans familj säger hejdå och går på bussen för att åka till Belgien.

Oksana Novidskayja, från den södra ukrainska staden Mykolajiv, befann sig i centrum med sina två tonårsbarn. Hennes 19-åriga dotter, Sofia, bar på en tvååring. Novidskaya säger att en bomb sprängdes nära hennes tidigare klasskamrats hus, och det var då hon bestämde sig för att lämna med sina barn.

– Jag är inte intresserad av eller förstår mig på politik, säger hon. Men jag vill att Ryssland ska sluta attackera. Allt jag vet är att ryssar och ukrainare borde hjälpa varandra.

Hennes bror stannade för att slåss med den ukrainska armén. Den 11 mars var han fortfarande okej.

När jag frågar om hennes tankar om Donbass, vill hon inte diskutera saken.

Senare säkras hon skjuts till Rumänien, för att ta sig vidare mot sin mamma som bor i Italien.

"Västvärlden var tyst"

Alec Sjevtjenko, en 70-årig före detta åklagare från Charkiv, är i stark opposition till den ukrainska regeringen. Ivrigt att dela med sig av sitt perspektiv talar han med sådan kraft att ett dussintal andra flyktingar samlas för att bevittna vårt samtal.

– Det här kriget började när den ukrainska regeringen började bomba hem i Donbass! Väst var tysta då. Det bor miljontals människor där, vet du det?

Ett inbördeskrig började i Ukraina 2014 efter att majoriteten av den rysktalande Donbassregionen, som innehåller två provinser, Donetsk och Lugansk, började bryta sig loss från Ukraina efter att ha sett de nynazistiska och nationalistiska Maidanprotesterna. Provinserna tillkännagav sitt utträde som självständiga republiker efter att ha hållit framgångsrika folkomröstningar.

Minskavtalen från 2015 var avsedda att avsluta striderna. Den ukrainska regeringen har dock brutit mot överenskommelserna för att blidka nationalisterna och nynazisterna. Sedan dess har fler än 14.000 människor dödats i den östra ukrainska regionen och 1,5 miljoner har fördrivits.

Sjevtjenko, som bott i Ukraina hela sitt liv, tänds en cigarett och kräver att jag också tar en.

– Efter Nürnberggrättegångarna fanns det inga fler fascister i Sovjetunionen. Människor från alla sovjetrepubliker – tadjiker, georgier, ryssar, ukrainare – levde alla lyckligt tillsammans. Men efter 1991 fanns det plötsligt några nazister igen. Och efter 2014 började de dominera i Ukraina.

Han tar tag i min anteckningsbok och textar med latinska bokstäver: "AYDAR, AZOV, DNEPRI, TORNADO".

Det är namnen på ukrainska militärbataljoner. Sedan ritar Sjevtjenko ett hakkors och säger på engelska:

– De här killarna!

Enligt honom är nazister en minoritet i själva regeringen, som han istället beskriver som "full av skådespelare, idrottare, balleriner och clownar".

Den tidigare åklagaren fortsätter med att säga att USA och Kiev skyddat och uppmuntrat militärbataljonerna. Putin är i hans ögon någon som agerar genomtänkt.

– Han skyddar sitt folk och sina gränser. Om han var aggressiv, som Hitler – som de säger i Europa – skulle han ha invaderat Ukraina för åtta år sedan.

Han stirrar mig i ögonen och säger:

– Skriv ner det här: 80 procent av det ukrainska folket är glada att den ryska armén har kommit. Men de är livrädda för att säga det offentligt, speciellt nu, eftersom dessa nazister kommer att döda dem.

Den omgivande publiken verkade oberörda av hans kommentar.

Nyligen gjorda opinionsundersökningar har visat ryska och amerikanska uppfattningar om kriget. En undersökning som den konservativa brittiska miljardären Michael Ashcroft genomförde mellan den 1 och 3 mars hävdar att de flesta ukrainare ogillar Ryssland, ser ryssar som anhängare, föredrar Europa, är för Natos expansion, föredrar att inte lämna Ukraina och vill ta till vapen för att försvara Ukraina.

Det som var tydligt i dessa och andra utbyten är splittringen mellan öst och väst i Ukraina, med den antiryska känslan som starkast i väst.

– Ryssar skulle aldrig vilja döda ukrainare utan anledning, säger en annan flykting, Dima Chumak, 48, från Mykolajev, till oss under samtalet med Sjevtjenko.

– Men nationalisterna vill döda ryssar i öster för nöjes skull.

Vad som är säkert är att – precis som i Syrien, Irak och andra USA-inspirerade konflikter – är den allmänna opinionen på marknaden inte så enhetlig som den västerländska pressen låter det framstå som.

*Reportaget har tidigare publicerats i den amerikanska nättidningen Toward Freedom.
Översättning: Marcus Jönsson*